

LEON CYBORAN (1928-1977), filozof i sanskrytolog, wybitny polski historyk filozofii indyjskiej, badacz systemu jogi klasycznej, znawca, tłumacz, komentator i interpretator jej tekstów źródłowych - również twórca własnej filozofii. Wykładowca Uniwersytetu Warszawskiego, Akademii Teologii Katolickiej i Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Absolwent studiów: filozofii i ekonomii (Wrocław) oraz indologii (Warszawa). Doktoryzował się w roku 1971 na Wydziale Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego na podstawie pracy: *Purusza - byt podmiotowy w Jogasutrach (próba nowej interpretacji systemu jogi)*, wydanej przez PWN pt. *Filozofia jogi. Próba nowej interpretacji*. (1973). Autor przekładu z sanskrytu na język polski podstawowych traktatów jogi klasycznej: *Jogasutra* Patańdzalego oraz komentarza *Jogabhaszja* Wjasy, wydanych w Bibliotece Klasyków Filozofii PWN jako *Klasyczna joga indyjska* (1986 i 2014).

L. Cyboran zapoczątkował w Polsce na ATK (1972) i KUL (1973) rzecz rzadką w nauce światowej (z wyjątkiem Indii): regularne wykłady z filozofii indyjskiej wraz z nauką sanskrytu na wydziałach filozoficznych (a więc poza instytutami orientalistycznymi), które prowadził z celem utworzenia katedr filozofii indyjskiej.

TADEUSZ SUCHOCKI - uczeń Leona Cyborana w dziedzinie jogi oraz jego filozofii; biograf blisko z nim związany. Podczas swoich poszukiwań filozoficznych udaje się w r. 1972 na wykład Leona Cyborana z filozofii indyjskiej na ATK w Warszawie. Od tej pory jest stałym słuchaczem jego wykładów oraz uczestnikiem spotkań prywatnych z nim, do czasu zaginięcia Leona Cyborana w czerwcu 1977.

W roku 1990 udaje się wraz z rodziną do Indii i zamieszkuje w Benaresie gdzie wchodzi w kontakt z joginami, wśród których przebywał Leon Cyboran.

Powraca do Benaresu wielokrotnie, w sumie spędzając w Indiach około 7 lat. Jego żona Helena zakłada na uniwersytecie benareskim lektorat języka polskiego, który prowadzi do roku 2016.

Publikacje:

1. „Życie i twórczość naukowa Leona Cyborana”, *Studia Indologiczne* 2007.
2. „Joga klasyczna - podstawy systemu”, opracowanie wykładu Leona Cyborana, *Studia Indologiczne* 2012.
3. Leon Cyboran, „Myśli głupie i niegłupie. Aforyzmy oraz inne drobne utwory”, zebrał i opracował Tadeusz Suchocki, Warszawa 2016.

Podkreślał konieczność przełamania europocentryzmu naszej myśli filozoficznej i potrzebę uwrażliwienia się na subtelne problemy podejmowane w indyjskiej kulturze już w czasach starożytnych oraz rozszerzenia wiedzy i horyzontów myślowych filozofów Zachodu.

Przedwczesne odejście nie pozwoliło mu ukończyć zgłoszonej do druku w PWN pracy habilitacyjnej *Joga klasyczna. Filozofia i praktyka*, którą miał bronić jesienią 1977 r. na Wydziale Filozofii KUL, oraz szeregu zapowiadanych pozycji z zakresu filozofii: przekładów sanskryckich tekstów filozoficznych, własnych opracowań filozofii indyjskiej, ani też ogłosić drukiem własnej filozofii.

Antykomunista, niezłomny obrońca wolności i prawdy, rzecznik indywidualizmu i niezależności jednostki, którego dewizą było - *bądź wolny i dawaj wolność*. Z powodu swej bezkompromisowej postawy, ostrej krytyki systemu totalitarnego i kategorycznej odmowy współpracy z SB wszedł w konflikt z komunistyczną władzą, przez którą był inwigilowany i prześladowany.

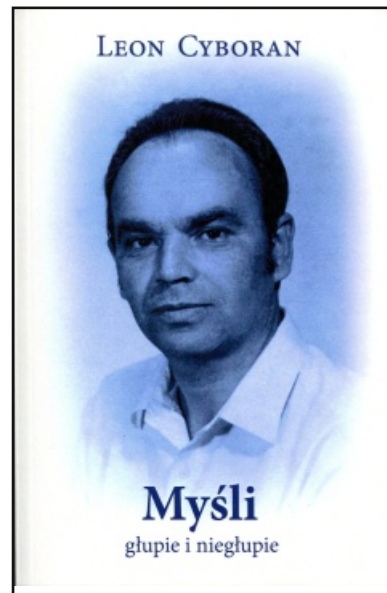
Urodzony 30 sierpnia 1928 r. w Krakowie, zginął 3 czerwca 1977 r. w Warszawie i - według wersji oficjalnej - zmarł 6 (?) czerwca 1977 r., jak podaje *Powszechna Encyklopedia Filozofii* - „w do dziś nie wyjaśnionych okolicznościach”.

Polskie Towarzystwo Orientalistyczne

Spotkanie popularnonaukowe

Tadeusz Suchocki

Leon Cyboran - historyk filozofii indyjskiej, badacz i tłumacz tekstów jogi klasycznej oraz jego filozofia

„O Indiach marzyłem niemalże od dzieciństwa. Kiedy słyszałem wyrazy takie jak Indie, joga, pustelnik, kontemplacja, przenikał mnie już we wczesnym dzieciństwie dziwny dreszcz, jak gdyby subtelny a silny prąd elektryczny, roztapiający ciało i wyzwalający wyrazistość cichej, głębokiej świadomości.

Gdy miałem szesnaście lat, odrzuciłem wszelki autorytet i sugestię z zewnątrz; związane zewnętrze i poglądy z Kościołem katolickim, sugestię form kultury, a nawet autorytet nauki w sprawach ogólniejszego poglądu na świat oraz w dziedzinie psychologii. Zostałem sam, z nagą świadomością. Powoli jednak zacząłem przyjmować różne poglądy z zewnątrz, przepuszczając je przez cenzurę własnego rozumu, czy to przekonany doświadczeniem innych, czy też ujmując intuicyjnie, albo też kierując się tylko po prostu własnym zachwytem: «Tak, to podoba mi się!» Wiele idei indyjskiej filozofii i jogi przyjął wtedy mój

rozum i serce. Zgadzała mi się teoria ewolucji i reinkarnacji w filozofii indyjskiej z teorią ewolucji Darwina. Podobał mi się pogląd na nieograniczone możliwości, potencjalne czy aktualne w człowieku. Wierzyłem, że mam w sobie nieograniczone moce i możliwości, a wszystko to w sobie mogę zaktualizować w pełni przez głębię i siłę skupienia świadomości”.

Nieoczekiwane zaginięcie Leona Cyborana 3 czerwca 1977 roku w Warszawie, po wyjściu z Redakcji Wydawnictw Filozoficznych PWN, gdzie złożył pisemną ofertę wydania swej nowej książki, przerwało nagle jego pracę nad przygotowaniem szeregu ważnych publikacji z filozofii. Miały to być pozycje z zakresu filozofii indyjskiej, przede wszystkim klasycznej jogi, przekłady oryginalnych traktatów sanskryckich oraz ich opracowania - jak również dzieło przedstawiające własną filozofię.

Później starano się wydać jego nieukończone prace, jednakże nie pozostało ich wiele, gdyż większość z sześciu pozycji książkowych oraz szeregu pomniejszych prac, które przygotowywał i które zapowiadał, odeszło razem z nim, bo - jak powiedział - „raczej je w głowie przechowuję”.

Wśród zachowanych pism Cyborana pozostała jego nieusystematyzowana myśl filozoficzna w postaci aforyzmów, które zatytułował *Myśli głupie i niegłupie*. Niestety nie zdążył już przygotować ich do druku, podobnie jak innych swych prac. Były one rozproszone wśród jego przyjaciół, którym darowywał ich maszynopisy. Aby ocalić je od zaginięcia, zebrałem dostępne oryginały i opracowałem do wydania, starając się zachować ich pierwotny układ.

Aforyzmy te nigdy nie były opublikowane w całości. Wcześniej zostały wydane częściowo w wychodzących poza cenzurą periodykach: *Filozofia oraz Zeszyty Studentckiego Koła Orientalistycznego w Lublinie*. Kolejnym wydaniem był zbiorek pod nie pochodzącym od autora tytułem *Tajemnica jogi*, zawierający fragmenty różnych prac Cyborana oraz aforyzmy niekompletne i w formie niekiedy zniekształconej. Ukazał się także ich skromny wybór w języku esperanto zatytułowany *Pensoj stultaj kaj ne stultaj*.

Wydawcy powyższych publikacji opierali się na materiałach zbieranych przeze mnie (ale jeszcze niekompletnych i nieopracowanych), jednakże tek-

sty publikowane w niejednym miejscu różnią się od oryginałów. Zaistniała zatem potrzeba kompletnego i poprawnego wydania aforyzmów pod ich oryginalnym tytułem, z troską o zachowanie wierności wobec pierwowzorów oraz intencji autora.

Niniejsze wydanie zawiera wszystkie odnalezione aforyzmy i oparte jest na oryginałach, które tylko nieznacznie różnią się między sobą. Autor nie podzielił swych aforyzmów na rozdziały, ale grupował je tematycznie i tak też podzielono je śródtytułami. Ze względu na różnorodną tematykę *Myśli* można w nich wyróżnić trzy części: o życiu, o etyce oraz część mistyczno-filozoficzną (z akcentami krytyki wobec tradycyjnej kultury). Do aforyzmów dołączyłem również inne drobne utwory Cyborana: lakoniczny tekst ezoteryczny zatytułowany „Zarcik”, wiersze oraz listy poetyckie.

Zamieszczona dedykacja nie pochodzi od Autora, ale zawiera słowa, które niejednokrotnie powtarzał. Ściśle zachowano oryginalny układ graficzny poszczególnych aforyzmów, ich wersów, a także układ wersów w wierszach i listach poetyckich. Drobne różnice między zamieszczonymi podobiznami rękopisów a drukiem pochodzą z uwzględnienia późniejszych maszynopisów. Rysunki oraz okładkę ze zdjęciem utrzymano w tonacji niebieskiej, ulubionej barwie Autora.

W zamieszczonej jako posłowie *Genezie Myśli* starałem się ukazać źródła idei Autora. Natomiast w szkicu biograficznym przedstawiam jego sylwetkę oraz ukazuję cele jego życia i kierunek jego pracy, aby przybliżyć prawdę o człowieku, dla którego właśnie prawda była wartością najwyższą. Teksty te pisałem w konwencji szkoły filozoficznej Cyborana, używając wielu jego zwrotów i sformułowań w znaczeniu, w jakim ich używał.

Tadeusz Suchocki

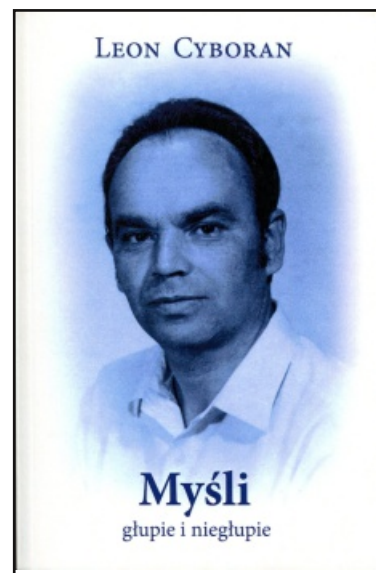
Słowo wstępne do:
Leon Cyboran *Myśli głupie i niegłupie*,
Warszawa 2016, s. 5-7

Polskie Towarzystwo Orientalistyczne

Spotkanie popularnonaukowe

Tadeusz Suchocki

Leon Cyboran - historyk filozofii indyjskiej, badacz i tłumacz tekstów jogi klasycznej oraz jego filozofia

*Duchom wolnym
Poszukiwaczom prawdy
Miłośnikom mądrości
Dobrze życzącym innym*

Spotkanie odbędzie się

we wtorek 21 lutego 2017 r. o godz. 18.00

w Galerii Sztuki Domu Kultury LSM

w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29

www.domkulturyism.pl

Wstęp wolny